



Tines del Bleda

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Vall del Flequer

Coordenades:

Latitud: 41.70132
Longitud: 1.89698
UTM Est (X): 408224
UTM Nord (Y): 4617203

Classificació

Número de fitxa 08182 - 221
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Contemporani Popular
Segle XIX
Any 1880

Estat de conservació Bo

Notes de conservació: Restaurades pel Consorci de les Valls del Montcau amb la col·laboració del Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Es va fer una intervenció al 2005 i una segona al 2007. El projecte va ser redactat per Geosilva Projectes SL i va ser finançat per la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de El Pont de Vilomara i Rocafort.

Protecció Legal

Tipus de protecció: BCIN

Europea – Atributs National Monument Record – Agricultura

inspire:

Observacions protecció: BCIN com a Zona d'Interès Etnològic (DOGC 7642, de 14 de juny de 2018)

Data aprovació: dt., 12/06/2018 - 12:00

Número inventari Sí (IPA36221)

Generalitat i altres inventaris

Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08181A0020001000000OQ
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Conjunt format per dues tines de planta circular i la seva respectiva barraca. La part inferior de l'edifici que conté els cups de les tines és de pedra unida amb morter de calç, i tenen les parets interiors recobertes de rajoles de ceràmica vidrada. La part superior dels murs, per sobre de la boca del cup, són de pedra sense material d'unió, i a la part superior dels murs s'estén el voladís realitzat amb pedres planes disposades en horitzontal i sobre el que s'assenta la coberta, que és feta amb el mètode d'aproximació de filades amb lloses de pedra i sobre la que s'estén una capa de sorra i pedruscall. Cada tina té una porta d'accés oberta a l'est, amb llinda de pedra horitzontal. Observant el conjunt des de les portes d'entrada a les tines, es descriuen les edificacions d'esquerra a dreta. La tina número 1, a la banda de tramuntana, té una petita finestreta i sota de la cúpula s'observa un tronc encastrat en situació horitzontal en el que es lligaven les cordes emprades per agafar-se durant la trepitjada del raïm. L'estat de les rajoles interiors del cup és bo. La tina número 2, a la banda sud, també té una finestreta i encara conserva les restes de la frontissa d'una antiga porta de fusta a l'entrada. També té un tronc encastrat en posició horitzontal sota la cúpula. L'estat de les rajoles interiors del cup és bo. Edificacions auxiliars Hi ha dues barraques adossades a les tines. Són edificacions en pedra seca amb coberta de falsa cúpula i que segueixen el mateix tipus de construcció que les tines. Es troben a un nivell inferior en el terreny respecte a les tines, ja que a cada barraca surt la caixa de cada tina. La barraca corresponent a la tina núm. 1 té planta de forma semicircular i una superfície d'uns 6m². L'entrada té doble llinda, una exterior de 100 x 25 x 17 cm i una altre a la part interior de la porta. La porta d'entrada amida 0,82 m x 1,44 m d'alçada. A l'interior i trobem el broc o caixa de la tina, tallat en un bloc de pedra que sobresurt del mur. El gruix de les parets és de 80 cm. La barraca corresponent a la tina núm. 2 és de planta rectangular, de 2,40 m d'amplada per 3,20 m de llargada. També té llinda doble a la porta, una exterior de 150 x 36 x 20 cm i una altre d'interior. La porta d'entrada amida 1,02 m x 1,37 m d'alçada. A l'interior trobem la caixa de la tina d'iguals característiques a l'anterior. El gruix de les parets és de 53 cm. L'estat de conservació de les dues barraques és bo i actualment es comuniquen amb les barraques a través d'una escala exterior situada a la banda nord. Davant de les tines es conserva la base d'una antiga premsa de pedra que forma part del conjunt i que està relacionada amb l'ús. És tracta de la pica sobre la que descansava l'estructura de fusta de la gàbia i el cargol que provocava el pes mitjançant un sistema de palanca.

Observacions:

Prendrem la carretera BV-1224 que va del Pont de Vilomara a Rocafort, poc abans d'arribar al Km 4. trobarem un trencall a mà dreta que va cap a Ca n'Oristrell i a Cal Flequer. Agafarem el camí a Cal Flequer, el qual segueix el torrent que duu el mateix nom. A 1,5 km aproximadament ens desviarem per un camí a mà dreta, a partir del qual, farem el trajecte a peu. La tina s'emplaça a pocs metres de l'inici del camí. La vegetació de l'entorn en dificulta la visió, tot i que l'entorn immediat està perfectament net. La construcció se situa tocant al llit del Flequer.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarces i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes. La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també enmig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV. A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós. Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos. L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet. BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6. Projecte d'Adequació a l'ús públic de l'entorn i els accessos de les tines de pedra seca. Geosilva Projectes SL. 2007. Projecte "ADEQUACIÓ A L'ÚS PÚBLIC DE L'ENTORN I ELS ACCESSOS DE LES TINES DE PEDRA SECA" a càrrec de l'empresa CIPO al 2008. CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

